

Milan Vincetič

Barbara Korun: *Pridem takoj*.

Ljubljana: KUD Apokalipsa, 2011.

Sama pesnica je konec junija ob predstavitvi svoje pesniške zbirke na programu Ars Radia Slovenija pojasnila, od kod nekam nenavaden naslov njene četrte pesniške zbirke *Pridem takoj*: gre za napis na listkih ali na hrbtni strani tablic z delovnim časom na trenutno zaprtih vratih trgovinic, urarnic, starinarnic ... Pridem takoj, če jo parafraziram po spominu, pomeni neke vrste "prisotno odsotnost", kar se še tako prežema v pričujoči zbirki, naj gre za zunanjo-notranje krajine v *Nedokončanih pejzažih*, za monologe izbranih oseb v *Monologih* ali navsezadnje za "okruške" v tretjem ciklu, v katerem sledimo vnovičnemu "iznajdevanju" starogrške Antigone.

"Uživam v iznajdevanju 'sebe' v obliki literarnih person (ali obratno? – da persone 'poiščejo' mene). Če umetnost ni družbeno angažirana, ni zanimiva, vsaj zame ne, od nje pričakujem, da mi pomaga razjasniti, zagledati moj trenutek, konkretni tu in zdaj," je izjavila pesnica v intervjuju *Od glasu do vseglasja in nazaj* (Mentor 4/2011). In njen konkretni tu in zdaj je predvsem v času, ko "sedi v svoji sobi in dviguje pokrovke z zgodbe [...] v tišino, v kateri se vse, kar je in ni bilo, še enkrat ponovi, a zdaj vse naenkrat, hkrati" (*Nedokončani pejzaži*). Prav v teh dveh navedkih tiči srž poetike in kreacije Barbare Korun: vmesnost med "dihom in izdihom", (ne)suspensz prvoosebnega lirskega subjekta, ki se je odrekel tradicionalni vlogi, se je pa zato obložil z družbenokritičnim angažmajem, ironijo (*Monika Levinski, Štefan Pelzner in Jorg Hajder, Gospod Ratzinger ...*) ali celo z grotesko (*Podganček Terry ...*).

Čeprav je pričujoča zbirka zgrajena iz treh ciklov, ki se razlikujejo že po zunanji obliki, gre v bistvu za premišljeno zgradbo, ki gradira po zakonitostih dramatike: *Nedokončani pejzaži*, pisani kot lirizirana proza, delujejo kot ekspozicija, *Monologi* kot iskriv zaplet, medtem ko cikel *Antigona*, *okruški* kraljuje kot vrh-razplet; v slednjem pesmi odzvanjajo kot (mono)dialogi dramskih oseb (*Antigona, Ismena, Hajmon, Evridika*),

vezno tkivo pa so “zborske pesmi”, ki se oglašajo kot mogočna scenerija.

V prvem razdelku, *Nedokončani pejsaži*, najdemo, kot sem že omenil, lirizirano prozo, pravzaprav niz pejsažiranj in portretiranj, listanje po albumu, ki je prepoln impresivnih/ekspresivnih podob (*Bučce*), notranjosti sob/prostorov, v kateri se dogaja ljubezen, približevanje/oddaljevanje moškega in ženske, se prikazuje groteskno/prometejsko “bitje z nevidnimi vrvmi zvezano, pol vključeno, pol lebdeče, utripajoče, utripajoče–srcežival”, mrtva ptica ... A izven notranjih prostorov “nad mestom rosi”, se prikrađejo vedute tujih mest (*Neapelj*), srečevalci in srečani ali vaški ter mestni fenotipi, ki se luščijo tudi iz klobčiča zvokov ali glasov: prav onomatopoije, medmeti s svojimi semantičnim podmenami (mrrrrr-zla!, trlj-trlj-trlj, mmmmm ... , ššt-t-t-t, toktok-tok-tok ...) ter hiati bistveno prispevajo k registru pejsažev, iz katerih odsevajo ujetost (vase), samotnost ter naprežanje, da se vsemu temu ubeži.

Srednji, a ne tudi osrednji del knjige so *Monologi*, pisani kot vložnice: številne osebe, od Noetove žene (*Ženska brez imena*) do Monike Levinski, Matere Tereze ali Barbare Korun izrekajo s pesničnim glasom in držo svoj prav, odobravanje ali gnus. Jezik je oster, iz prve roke, še posebej pa jedek in neizprosen do oseb, ki obvladujejo svojo “čredo živali” s politično (Jorg Haider, kraljica Elizabeta I.) ali cerkveno karizmo (gospod Ratzinger). Kajti, kot je dejal Tagučič v pesmi *Barbara Korun*, je “naloga umetnosti, da širi prostor zavesti meje predstavljlivega”. Še več: razgled s primorskega Ospa, ki ga je osvojila skupaj s pesnikom Iztokom Osojnikom, ji ponuja tudi pogled na slovensko poezijo, ki (da) je “tisto tam dol, tisti kupček gnoja”. Slednja infantilna trditev ni vredna komentarja, tudi če je “trenje bistveno, stik, opna, komunikacija, občestvo, trenje, jezik”. Tudi izjava pesnice v že omenjenem intervjuju, češ če bi “ta trenutek delala slovensko pesniško antologijo, bi bilo v njej več kot dve tretjini pesmi, ki so jih napisale ženske, mogoče celo tri četrtine”, kaže na preveč pristranski, šablonski in nekritični osebni pogled.

Sofoklejev mi(s)tični lik uporne Antigone, posredno tudi freudovskega “sestrskega/Antigoninega kompleksa”, je doživel obilo tako dramskih (Anoulih, Smole) kot pesniških preobrazb; uporni lik Antigone, ki se upira Kreonovi (nad)oblasti po smrti njenih (grešnih) staršev ter bratov, je dandanes dobrodošel kot figura za “argumente” sodobnega ženskega/feminističnega vprašanja. Ta cikel, najbolj liričen, najbolj dodelan ter hkrati najbolj trpek, razkriva svet izza paravana, ki se postavlja z marmorno kraljevo palačo ter porušenim mostom, paravana, v senci katerega kruti bog “nima obraza, nima / glave, čudne maske / si nadeva – zmeraj drugačne”. Ali vlada skozi tožbo strte Evridike, Kreonove žene: “Ne,

nič več otrok v ta svet. / Naj si moški sami rojevajo / sinove za umore, / hčere, da jih še žive / zazidajo v smrt. / Ne, nočem več rojevati v ta svet.” V tem ciklu, če smem dodati, je Antigona še najbolj podobna Smoletovi, čeprav slednje v drami ni na odru, se pa zdi, da se oglašča iz *offa* z besedami Barbare Korun, pravzaprav s po Danetu Zajcu dišečimi verzi, ki se namesto značilne ostrine prelevijo v skepso, češ “kako zvezati zevajoče meso / nazaj v prst, cel”. Antigona je predvsem ujetnica svoje togote, saj v njej ni “nič ravnega, same krivine”, medtem ko jo zbor razkriva tudi skozi (ne)potešenost spolne sle, kjer “da se razpusti dokončno / kot konec blag in omotičen” ali kot “zadnja misel pred ničem”. Torej pred smrtjo, ki je eno samo zlitje in gnitje z naravo kot z najvišjim čistim bogom nasproti bogu materialnega, saj le-ta gnete “snov, ki ni več snovna”, ker “snov ne daje več varnosti / ne nasiti ličink / strahu”. Zato ji ne preostane drugega kot boleče sprijaznjenje “živeti med mrtvimi, spokojno, / kot mrtvi živijo med nami, od zmeraj”. V Antigonine (po)krajine se torej, za razliko od prejšnjih ciklov, naseli (groteskni) mir, ki obeta “visok in svetel dan” ter “ne duh ne telo – eno”.

Pesniška zbirka Barbare Korun *Pridem takoj* je brez dvoma njena najboljša pesniška knjiga, grajena preišljeno, knjiga, mestoma tudi čez rob napolnjena z (od)večnim grizenjem nohtov in ustnic ter “odgovornostjo do jezika in naroda”, kar odvzema pesnim lirsko mehko, ki je zaživela v pravi luči predvsem v zadnjem ciklu: če bo že njena poezija kadar koli pokukala iz “tistega tam doli, iz tistega kupčka gnoja”, bo predvsem in samo s ciklom *Antigona, okruški*. Vsaj zame.